

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ MIGUEL ZAMACOIS

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟ ΑΝΗΨΑΚΙ ΜΟΥ...

«'Αγαπημένε μου μικρούλι,

Την περασμένη Δευτέρα, έδω και μα βδομάδα, σέ πήρα απ' τ'ό χέρι και σέ πήγα στο Λύκειο Καρνό. Είχαν τελειώσει καλά ή διακολές σου κι' έπρεπε νά ξανατάς σχολείο. Νά ξαναρχίσης τά μαθήματά σου.

Δέν σου κρύβω πώς αϊτό που έκανα, ήταν τ'ό πιο χειρότερο άστειό που'κανε ποτέ του θεός σέ άνεψιό. Δυστυχώς όμως, αναπληρώνω τώρα τ'ό δύστιχο παπαιούλι σου, που τόσο γρήγορα τόν έφασες, μικρό μου. Και γι' αϊτό θά μέ βλέπης πιο συχνά απ' ό,τι φαντάζεσαι, νά τριπώνω μέ έπιμονή τή μύτη μου στίς δουλειές σου και νά σου γίνωμια κονουίτα. Ποιάς; Έγώ που πάντα μέ τόση θέρημη θέλω τ'ό καλό σου.

Τί νά γίνη, χρυσό μου ανηψάκι; Βλέπεις κι' εσύ μονάχος σου, πώς όλοι τους οι θεοί δέν μπαρούν νά ξεκουμαίξουνται γιά τήν 'Αμειψική. Κι' από εκεί κατάναν νά τους αισθάνεται ό ανηψιός τον, μόνον μέ τίς έπαταγές τον και τά έσπιθημά τον τ'όκι κι' άργότερα μέ τήν κληρονομιά τον.

'Η μωίρα σου τ'ό θέλησε νά μίν ήμια θεός σάν τους παραλάνο. Είμαι, δυστυχώς, γιά όένα από κείνους, που είνε υποχρεοίνοι νά μένουν πάντα στην Ειρώτη, κοντά στα όργανά ανηψία τους και νά τά παίρνουν απ' τ'ό χέρι γιά νά τά πάνε στο σχολείο, Δηλαδή στο πιο φοιχτό ξεροτηγάνισμα τ'ό μικρού τους, εθθημον μυαλού. Με άλλους λόγους, στην Κόλαση.

'Απ' τους δυσάρεστους λόρον αϊτούς τους θεούς, τής δεύτερης κατηγορίας, ήμια δυστυχώς και ή άρεντιά μου. Μάτρινε από θλίψη μουστακή ή γεροντική καρδιά μου, τήν ώρα που άπλωνα τ'ό χέρι και σ' έπαινα απ' τ'ό χεράκι, γιά νά σέ ρίξω μονάχος μου στο λάσκο των λεόντων, στην 'Αριθμητική και στη Γραμματική, σάν τ'ό φτωχό τόν Δανιήλ.

Τί νά σου πώ, άγόρι μου μικρό; Μήπως τ'ό ήθελε και μένα τότε ή καρδιά μου; Σέ πήρανα κι' έγώ, όπως πάνε στόν όδοντογιατρού όσοι έχουν κούφιο τραπέζιτη, που τους βασάνιζε άπινους όλονιχτίς.

Κύτταζα μέ άγωνία τ'ό ταυχήμιο, μικρό μουτρακι σου, νά δώ πώς θά δεχόσουναι τ'ό δυσάρεστο αϊτό καθήρον μου. Κι' είδα μέ ανακούφισι άνείπιτη, πώς, σκύθοντας τ'ό κεφάλι σου, δεχόσουναι τ'ό χτίτημα αϊτό τής Μοίρας, μέ έγκατέρησι όμοιου ανηψιούπου. Λεχόσουναι τ'ό κλεισμό σου τ'ό άνιαρό στίς τοίχους τής θλιθερης εκείνης φυλακής σου, σάν κάτι τ'ό φυσικό, τ'ό αναπόφευκτο, όπως θάβανες άν ήτανε στη δύσκολη τή θέσι μου ό άτυχος μπαμπάς σου.

Κι' έτσι, χωρίς άπόόστα, που νά μεγάλωναν τή στενωρία μου, περάσανε κι' οι δύο μας τ'ό κατόφλι τ'ό Λυκειου. Και τότε... Τότε κάτι παράξενο συνέβη. Μιά μεταμόρφωσι αλλόκοτη, τήν όποία μολαταύτα σ'ό δέν έννοιωσες καθόλου: 'Ηρθα έγώ στη θέσι σου και σ'ό πήρες τή θέσι τή δική μου. Έγινε έγώ ό άνεψιός και σ'ό μεταμορφώθηρες σέ θείο!

Γιατί γίνηκε αϊτό; Γιατί ταράχτηρα τόσο πολύ, που έσβυσε μονεμαίς τ'ό μεγαλόπρεπό μου μωίσι και τ'ό στρωμένο μου μουστακι; Γιατί έννοιωσα τ'ό χρόνια νά κατακαυλίνον γοργά από τή ράχι μου, νά τήν στηλώνουν, νά μικραίνον τ'ό γέριχο κορμί μου και νά μέ μεταμορφώνουν σέ άνήλιο και ανήσυχο μαθητοούδι;

Θά σου τ'ό πώ χωρίς ντροπή, σοβαρά μικρομεγάλε μου: Γιατί τ'ό ξανατάρασα πολλές φορές κι' έγώ τ'ό έρημιο αϊτό κατόφλι τ'ό ιδιωτικό σχολειου σου, τότε που ήμωνα μικρός! Γιατί μέ ρίξανε και μένα, σάν ήμουν σχολιαροούδι, στο στόμα τ'ό ανοιχτό τ'ό λίκου, που τότε λεγόταν «Λύκειο τ'ό Μόνε», έννύ τώρα τ'ό Ξέροναι όλοι ός «Λύκειο Καρνό».

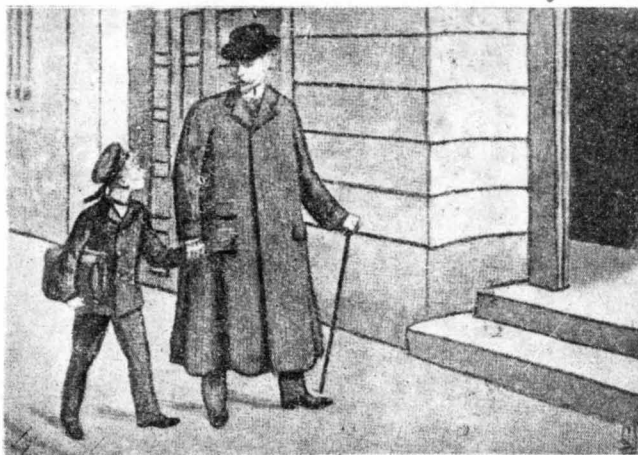
Τί τ'ό θέλεις; «'Ο λίκος άν έγέγρασε κι' άλλαξε τ'ό μαλλί

του, ούτε τή γνώσι άλλαξε, ούτε τήν κεφαλή του!...». Τί κι' άν άλλαξε λοιπόν τ'ό «Λύκειο τ'ό Μόνε» τ'ό όνομά του; Τί κι' άν τ'ό βίβησαν οι σύγχρονι: «Λύκειο Καρνό»; Λίκος ήτανε και τότε γιά τ'ά φτωγά παιδαρέλια, λίκος άπόμεινε και τώρα γιά τ'ό άδύναμο τ'ό μυαλοούδα τους!

Νά ή πόρτα τής αϊλής και ή φοιλή τ'ό έπιστάτη: Τ'ό θυρωρείο. 'Από κει μέσα έφερνε όλόγωνα τήν ανήσυρη ματιά του κι' ή άγριοφονάρα του μάς πλάγωνε τ'ό αίμα και σταματούσε τ'ά πρόσχηρα παιχνίδια μας στη διάπλατη αϊλή...

Νά ή σκάλα μέ τ'ά φαρδειά τής σκολιαπάτια, που τ'ά πηδοόσα κάπστε δυό—δυό και τρία—πρία, όταν μου βάσανέ καλό βαθμό οι όήμοι εκείνη, που τους λένε δασκάλους. 'Η σκάλα που τήν ανηψιόριζα μέ σηνημένο κεφάλι, κάθε φορά που χτυπάγε τ'ό κουδοίτη τής Δευτέρας Παρουσίας: Τ'ό κουδοίτη γιά τήν είσοδο των μαθητών στίς τάξεις μας.

Νά και τ'ό κάγκελλο τής σκάλας, που τόσο συχνά τ'ό άρπαζα μέ τ'ά ξυλασμένα και σκελετωμένα τώρα χέρια μου, τ'ά όποια τότε ήσαν παχυνά και κίτασπρα και τάλεγγαν χερσάκια. Τ'ό καθαλλίκευα μέ θράσος, τ'ό κάγκελλο αϊτό, και γλιστροόσα μέ καμφορα από τήν κορφή ός κάτω, σάν νάμωνα ουσάσας σέ περήφανο άράτακο αλόγο.

Σέ πήρα από τ'ό χέρι και σέ πήγα στο Λύκειο Καρνό.

Νά και τ'ό γέριχο ρολόγι, που σφουροκοιτούσε τότε τίς άθής μας καρδοούλες κι' ένα άργό, ανιπόφορα άργό, τικ—τάκ. Σκημμένο στα τετραδιά μας, σφουρογυρίζοντας σάν κολασμένοι στα άτασια θρανία μας, χίναμε Ιδρωτά μαύρο άγονίας, έναντι στίς πολλαπλασιασμούς «ελασμάτων όμονιόμων»! Πελαγωμένοι στο «'Ανδρα μου έννεπε Μοίσα, πολύτροπον ός μάλα πολλών», προσάθλιο και οκτρού νευαγοί τ'ό τέσσα φράγκα έπ'όσον τους έκαπών κατ' έτος, πόσα φράγκα ός τόνον άποφέρουν;», περιμείναμε πώς και πώς από τ'ό έρημιο αϊτό ρολόγι τόν γρήγορο λυτρομό μας.

Μά αϊτό τ'ό τεμπέλιχο ρολόγι άργούσε τότε άπειλαστικά νά δείξη μέ τους ώροδείχτες του τήν ώρα που περνούσε. Τ'ό χιλιόβλαστημώσασα απ' τήν καρδιά μας, μη Ξέροντας ό πεπεινούμοιλο πόσο πανάκριβα κοστίζε ό χρόνος. Και κείνο, θέλοντας τ'ό μοχθηρό νά μές εκδικηθή γιά τίς βρεισιές μας, άρχισε από τότε νά γυρίζη τίς σκουριασμένες του βελόνες μέ γρηγοράδα που μάς θάμωσσε. Και νά τήν ή εκδίκησι του: 'Ασπρισαν τ'ά μαλλιά μου, καμπούρασε ή ράχι μου και τρέμουνε χαμώνα—καλοκαίρι τ'ά κακοβ.δοιμένα γόνατά μου. Κι' όδ' αϊτά, χωρίς νά κατιλάσω καν πώς πέρασαν τ'ά χρόνια και πόσο γρηγορα διαβαίνει ό καιρός, που τόσο λίγο τόν εκπιμώσασα τήν έποχή εκείνη.

Είπα, αγαπημένο μου μικρούλι, μόλις 11 χρόνον. Πόσα όμως πράγματα θαυμάσια σου έχουνε συμβεί σ' αϊτά τ'ά πρώτα σου τ'ά 11 χρονάκια! 'Από ένα μπουμπουκάκι χωρίς γνώσι και χωρίς μαλό, πέρασες γοργά όλα τ'ά στάδια τής πρώτης ήλικίας σου. Μού έγινες άρχη—άρχη ένας παχυνός και γρονιόριχος μεμπετός, ύστερα ένας πρόσχαρος μεμπετός, άργότερα ένα Ξανθό, θεόφρελλο παιδάκι κι' ακόμα πιο άργότερα ένα φρόνιο και σοβαρό μαθητοούδα.

Στήν αρχη—αρχη, γρονιόριζες γιά τ'ό μπαμπερό σου. 'Υστερα ζητούσες μέ έπιμονή νά καταπαή τ'ό «γλάξο». 'Αργότερα μασούσες σάν μεγάλος τίς κρέμες και τ'ό πλακάκι σου. Κι' ακόμα πιο άργότερα ροσάνιζες καραμελλίτες, όσες φορές δέν ήσουν σκνιμμένος, μέ ύψος σοφού καθηγητοού, στα πρώτα σου βιβλία.

Προχόρηρες τώρα αρκετά στίς πρώτες σου σπουδές. Σου μένωσε ακόμα αρκετά χρονάκια γιά ένα δίπλωμα όριστικό. Σ'ό δέν τ'ά λογαριάζεις, χρυσό μου άγοράκι, αλλά τραβάς μπροστά μέ άου-

νήθιστο για τα παιδιά της ηλικίας σου κουράγιο. Έγώ όμως τα νοιώθω τα χρόνια ταυτα που σου μένουνε ακόμα και θέλω να σε προειδοποιήσω πως θάναυ από τραγικά από τ' άλλα.

Και προειδοποιημένος καθώς είσαι, δέν θά σου φανούν για άλλα τόσα χρόνια άγγαρεύας και καταναγκαστικών έργων.

Διάβαζε, μικρούλι μου. Διάβαζε άκούραστα. Σπούδαζε με έπιμονή και επιμέλεια και σκέψου πως τώρα είνε ο καιρός να στείρης. Άργότερα για να θερίζης, πρέπει νάχεις πολλά σταχυμένα. Κι' όταν σου φαίνεται δύσκολη ή δουλειά κ' αρχίζει το στηθάει σου να φουσκώνει από κόπο και άνια, τότε... τότε σκέψου πως κλείνουνε συχνά τα έρμα σχολεία.

Σκέψου πως έχουμε τις Κυριακές, τα Σαββατόβραδα, τις διακοπές των Χριστουγέννων, της Άποκριάς, της Λαμπρής και του καλοκαιριού... Σκέψου πως έχουμε άγιους, που αγαπούνε τα μικρούλια μαθητάρια σαν και σένα. Έχουμε τον Άγιο Γιώργη, τον Άγιο Πέτρο, τον Άγιο Πάυλο, τον Άγιο Γιάννη, τους τρεις άρχιδασκάλους 'Ιεράρχες κ' άλλους, κ' άλλους ακόμα που έρχονται κ' αυτοί με τη σειρά τους, άνοίγουνε μ' ένα χαμόγελο γλυκό τις πόρτες των σχολείων και σάς φωνάζουν πρόσχαρα:

— Χόσι! Χόσι!... πιτσιρικά... άφησε τις τσαντούλες σας για σήμερα. Κλείστε βιβλία και τετράδια, βουλώστε τα καλαμάρια και δρόμο για την έξοχή! Δρόμο για τις άμάδες, για τους βάλους, για το φίστο και για τα σκλαβάκια! Κι' έχει ο καλός Θεούλης για άδριο και για μεθαύριο. Δώστε του δρόμο σήμερα....

Και τότε θά φεύγεις χαρούμενος άπ' το σχολείο, θάρχεσαι να περνάς τις διακοπές κοντά μου, κοντά στο θείο σου που τόσο σ' αγαπάει και που τόσο θέλει, άργότερα, να γίνει ο καλύτερός σου φίλος.

Και τότε, όταν θά μεγαλώσης και θάχεις γίνει ένας καλός και τίμιος πολίτης, τότε θά νοιώσης γιατί ο θείος σου ο αγαπημένος σ' έλειπε, με πόνο στην ψυχή, μέσα στους τέσσερες τούς τοίχους του θλιβερού σχολείου. Τότε θά νοιώσης γιατί θυσίασε άσπλαχνα την άνεξαρτησία σου, την άμειψιμότητα σου, την εθιμία σου κ' όλα γενικά που αποτελούν το χάριμα και τη γοητεία της παιδικής σου ηλικίας, για να σε κλείσει στο σχολείο.

Και τότε... τότε θά συχωρέσης άσφαλώς τον δύστιγο το θείο σου, που θέλοντας και μη, και με τον πόνο στην ψυχή, σου έλειπε το άσχημο αυτό παιχνίδι. Καλή άντάμωσι, μικρό μου.

ΜΙΓΚΕΛ ΖΑΜΑΚΟ-Ι-Σ»

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΙΝΑ

Το πεινασμένο γαϊδουρί τρώει δ,τι σανά του τήχει. Ιταλική.
Το πεινασμένο στομάχι δέν έχει αυτιά.

Το πεινασμένο σκυλά και το διαμασμένο άλογο, δέν φοβούνται το σάδι. Ισπανική.

Ο πεινασμένος άνθρωπος βρίσκει πιο πολλές δικαιολογίες από έκατο διηγόρους. Δανική.
Το μάτι του πεινασμένου βλέπει πολύ μακριά. Ισπανική.

— ΓΙΑ ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Το καλύτερο κυνήγι το τρώει εκείνος που δέν είνε κυνηγός. Γερμανική.

Το όπλο δέν κάνει τον κυνηγό. Γερμανική.
Το κυνήγι είνε πιο φτηνό στην αγορά παρ'ά μέσα στο δάσος και στα κατσάβραχα. Ιταλική.

Όποιος πάει στο κυνήγι με τις γάτες, μοναχά ποτίνια θά πιάση. Γαλλική.
Δέν μπορεί κανείς να κυνηγήσει μαζί χέλια και λαγούς. Δανική.

— ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΖΥΓΟΥΣ

Ο σύζυγος, όταν βρίσκεται στο δρόμο, έχει μάτια έκατό, μα όταν βρίσκεται στο σπίτι του, δέν έχει ούτε ένα. Γερμανική.

Όποιος είνε καλός γινός για τους γονεις του, θάναυ και καλός σύζυγος για τη γυναίκα του. Άγγλική.

Ένας άντρας που φοβάται τη γυναίκα του, είνε μια φορά τρελλός. Μα μια γυναίκα που δέν φοβάται τον άντρα της, είνε έκατο φορές τρελλή.

Κινεζική.
Το σύζυγο τα χαστούκια, δέν άφίνουνε σημάδια. Ρωσική.

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΟΥ ΑΡΣΑΚ ΤΣΟΜΠΑΝΙΑΝ

ΑΡΜΕΝΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Η ΑΥΓΗ

Νά η φωτιά που βγαίνει από τη νύχτα! Κοκκίνισαν η κορυφές των βουνών. Η θάλασσα ντόθηκε με μια τρεμουλιαστή πορφύρα. Η σάιτες της αϊγής έσοτώσαν τη νύχτα.

Κοκκίνισαν η κορυφές των βουνών. Η φλόγες ξεπετιούνται μέσ' άπ' τη ζοφερή άβυσσο τ' ουρανού. Τα βέλη της αϊγής σοτώσαν τη νύχτα, διαπερνώντας τα σκοτάδια και διώχνοντάς τα μακριά.

Η φλόγες ξεπετιούνται μέσ' άπ' τη ζοφερή άβυσσο τ' ουρανού. Διαπερνώντας τα σκοτάδια και διώχνοντάς τα μακριά, ο ήλιος δρομά και ξεχύνεται έξω άπ' τη βαθειά του φυλακή.

Η όρα αυτή είνε η πιο γοητευτική άπ' όλες του μερονουχπού. Είνε το ζήτημα, το μαγικό ζήτημα της ζωής....

Η ΠΑΡΘΕΝΑ

Στη γωνία της σκοτειλής και θεμιτής καμαρούλας, εκεί που η λεπτή φωτεινή σκόνη της αϊγής περνάει μέσ' άπ' τις κάσπερες κουρτινες, ξεχωρίζει θαυμά—θαυμά το άπαλό κρεβάτι της παρθένας.

Άπάνω από λευκό προσέφαλο, ανάμεσα άπ' τα χρυσά κίματα των μαλλιών, διαγράφεται γλυκά μέσα στο χλωμό ήμίφως ένα πρόσωπο μικροσκοπικό, δπου άόρατα άστέρια ριχνουν το άγνό χρυσάφι των άχτίδων τους.

Τά δνερα έχουνται με τις άπαλές λευκές φτερούγες των και το χαϊδεύουν, γλυκά τραγουδώντας. Κι' αυτή, με τα μάτια κλειστά, χαμογελά.

Έχει ένα χαμόγελο άγνό, σαν άντιφύγισμα άπ' τα μακρινά άστέρια. Και η Αύγη διατάζει ακόμα να σκορπίση μέσα άπ' το παράθυρο το χείμαρρο του χρυσαφένιου της φωτός....

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Άνάμεσα από μακρινές κ' έρημες θάλασσες ήθελα νάχω ένα χρυσάλλινο παλάτι. Θα πηγαίναμε εκεί, πολυαγαπημένη μου, να κλείσουμε την καρδιά μας μέσα σ' εκείνη τη μοναχική φωλιά.

Όλόγυρα μας θάχαζε ένα γλυκό διογάλινο όρίζοντα, που θά χώριζε τον ουρανό από τη γη και θά χώραζε έναν άπείρομο κύκλο.

Έκει, με τα μάτια μου βυθισμένα μέσ' στα μάτια σου και με τα δικά σου μέσα στα δικά μου, θα λέγαμε ο ένας στον άλλον τ' άνερό μας, τ' άνερό μας το τρελλό, τ' άνερό μας το φτερωτό, τ' άνερό μας το χρυσό.

Θά μέναμε εκεί για πάντα και το τραγονιστό μορμούρισμα της θάλασσας θα λένιζε την άγάπη μας, την άθάνατη άγάπη μας.

Χρόνια πολλά θα περνούσαν έτσι. Έμεις όμως θάμαστε δεμένοι με τις άλυσίδες του έρωτα και μόνο ο θάνατος θα μάς έχωριζε....

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

Έλα, πολυαγαπημένη μου, να πετούμε μέσα σε μια βάρκα. Ρίξε μια ματιά στον καθάριο ουρανό και δές την τριφερή ψυχή του φεγγαριού πως φλογίζεται άπ' την άγάπη.

Άπλωσε τα όρνια σου μαλλιά στους άιμους, άπλωσε τα στον άέρα. Και τα νερά ής μάς πάρουν κ' ής μάς φέρουν πέρα να νοουριστικά.

Κίταζε πέρα τον όρίζοντα να ιδής πόσο γάληνα αλιώνεται και πως φωσφορίζει κάτω από τις μαγεμένες άχτίδες του φεγγαριού.

Η άερογυλιές φεύγουν μακριά μας. Έλα να πετάξουμε πέρα, εκεί όπου μάς προσκαλεί η φωνή του μακρινού μας όνειρου.

Θάχουμε τον ουρανό για σκέλασμά μας, τη θάλασσα για κρεβάτι και το φλοίσβο των κημάτων για λάλημα φλογέρας.

Και μέσα στη βοήθη μας μοναξιά, η άγάπη έλεύθερη, μ' άνοιγμένα διάπλάτα τα φλογισμένα της φτερά, θα πετά χαρούμενη στα ήρη....

ΤΗΣ ΕΤΙΕΝ ΡΕ'Υ'

ΑΠΟ ΤΟ •ΒΙΒΛΙΟ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ•

— Ο έρωτας του άντρός δέν έχει σχεδόν τίποτε το κοινό με τον έρωτα της γυναίκας.

— Έρωτας είνε η ένωση ενός κυρίου και ενός δούλου και ποτέ δύο ίσων.

— Η άγάπη συνήθως έμπνέει μεγάλες φίλοδοξίες και άραφεί τα μέσα για την πραγματοποίησή τους.

